

FIȘIERUL DEPOZITULUI – SURSĂ ȘI METODĂ EFICIENTĂ PENTRU CUNOAȘTEREA, CERCETAREA ȘI VALORIFICAREA PATRIMONIULUI MUZEAL

Aurica ICHIM

Posesor al unui bogat și variat patrimoniu material și spiritual, Muzeul Unirii din Iași a fost integrat în rândul celorlalte muzee din România la 24 ianuarie 1959, cu prilejul sărbătoririi Unirii Principatelor.

În accepțiunea modernă el se prezintă ca o instituție în serviciul societății, care achiziționează, conservă, comunică și îndeosebi expune în vederea studierii și cunoașterii, mărturiile de necontestat ale paginilor de istorie din lunga și zbruciumata noastră existență.

Și pentru că muzeul se află în casa în care a locuit Alexandru Ioan Cuza în timpul domniei sale trebuie să amintim că printre mărețele și nobilele sale preocupări a fost și aceea de înființare a unor muzee (Muzeul de Pictură din Iași, Muzeul Național de Antichități din București) și pentru toate realizările domniei sale se cuvine să amintim cuvintele lui Mihail Kogălniceanu că “nu greșelile l-au răsturnat, ci faptele lui mari” și că atâta timp “cât va avea țara aceasta o istorie, cea mai frumoasă pagină ce va avea, va fi aceea a lui Alexandru Ioan I”, iar istoricul Alexandru Zub îl numește “unul dintre marii ctitori ai României moderne și că în istoria acesteia locul său va rămâne mereu proeminent”.

Muzeul Unirii prin natura sa este o instituție cultural-științifică; el promovează, încurajează, întreține și dezvoltă cercetări științifice individuale sau colective, domeniul de cercetare fiind într-un anumit mod bine delimitat prin caracterul colecțiilor sale, studiul acestora fiind sarcina științifică principală.

Cercetarea determină identificarea și clasificarea colecțiilor, compararea acestora, conservarea și punerea lor în circuitul științific și public.

Din totdeauna principalul criteriu de apreciere a rolului, valorii și importanței patrimoniului muzeal a fost și a rămas cercetarea. Valoarea și bogăția patrimoniului constituie seria tuturor activităților muzeale, pe care muzeul le generează, le condiționează nemijlocit, le dă sens și vigoare emoțională.

Patrimoniul asigură conținutul științific, conferindu-i ținuta corespunzătoare, eficiența și forța sa informativă și formativă.

Întreaga activitate desfășurată în cadrul muzeului fiind subordonată ideii de patrimoniu, a punerii acestuia în valoare, a făcut ca relația muzeograf – conservator să fie subordonată activității de prezentare, valorificare și cercetare științifică a obiectelor.

Documentația științifică aferentă obiectelor muzeale originale este adesea socotită, în mod cu totul eronat, de minoră importanță, neglijându-se faptul că aceasta este chemată să sporească, să aprofundeze și să amplifice valoarea intrinsecă reală, nominală a pisei autentice.

De aceea accesibilitatea și transparența unei colecții trebuie realizată eficient și rapid, pentru ca rezultatul cercetării să ducă la întocmirea “buletinului de identitate” care este atât

fișa analitică de evidență cât și fișa de conservare. Numai această documentație complexă, obiectiv necesară, sporește valoarea științific-informațională și culturală reală a patrimoniului, numai documentarea duce la cunoașterea originii și istoria acestuia.

Cunoscând avantajele și dezavantajele ce decurg din cunoașterea sau necunoașterea de către muzeografi a colecțiilor, am considerat util și eficient organizarea unui fișier de depozit. Existența unei cartoteci bine întocmite asigură aflarea rapid și ușor a piesei sau a pieselor dorite. Acest fișier ajută muzeograful și conservatorul la realizarea în scurt timp a tematicelor pentru expoziții a expozițiilor propriu-zise, ca și realizarea unor sesiuni de comunicări, prin care sunt puse în lumină obiecte care altfel riscă să rămână necunoscute. Muzeele nu mai pot fi doar depozitele moarte de obiecte, colecții în sine, conservate ca “artă pentru artă”, ci ele trebuie să înlesnească accesul specialistului la cunoașterea, la reflecții intelectuale.

În cele prezentate până acum am arătat importanța activității de cercetare, de cunoaștere a patrimoniului, tocmai ca din acestea să rezulte importanța și eficiența fișierului de depozit.

Care sunt cerințele ce trebuie îndeplinite de acestea:

- fișele să fie completate cu date exacte;
- fișa să ofere minimul, dar necesarul de informații despre obiect;
- fișierul va cuprinde mai multe compartimente, în fața lor fiind înscris titlul colecției: documente, manuscrise, carte, numismatică, mobilier, etc.

În urma consultării cu muzeografi și restauratori am considerat că aceste fișe trebuie să cuprindă următoarele elemente :

Fișa pentru document

Nr. inv.	Denumirea actului -
	Data și locul emiterii -
	Emitent - destinatar -
	Conținutul actului -
	Descrierea arheologică a documentului - (original, copie, traducere, starea de conservare, iscălituri, sigilii, ornamente etc.)
	Proveniența -
	Locul în depozit -

Fișa pentru carte

Nr. inv.	Autor -
	Titlu -
Cota	Locul și data apariției -
	Nr. pagini -
	Ex libris -
	Autografie sau alte însemnări -
	Proveniența -
	Locul în depozit -
	Starea de conservare -

Fișa pentru periodice

Nr. inv.	Titlu -
	Anul apariției și anul calendaristic -
	Locul apariției -
	Direcția și redacția -
	Starea de conservare -
	Proveniența -
	Locul în depozit -

Fișa pentru manuscrise

Nr. inv.	Autor, copist sau traducător -
	Titlu -
Cota	Data (an sau secol) -
	Dimensiuni -
	Însemnări -
	Suport -
	Cerneală -
	Ornamente -
	Proveniența -
	Starea de conservare -
	Locul în depozit -
	Edit sau inedit -

Fișa pentru mobilier

Nr. inv.	Denumirea -
	Stilul -
	Autor -
	Datare (an, secol) -
	Dimensiuni -
	Material -
	Proveniența -
	Starea de conservare -
	Locul în muzeu -

Fișa pentru tablouri

Nr. inv.	Autor -
	Titlul -
	Locul apariției -
	Direcția și redacția -
	Starea de conservare -
	Proveniența -
	Locul în depozit -

Fișa pentru obiecte ce au aparținut anumitor persoane

Nr. inv.	Denumirea -
	Cui a aparținut -
	Descrierea obiectului -
	Dimensiuni -
	Proveniența -
	Starea de conservare -
Locul în muzeu -	

Fișa pentru monede

Nr. inv.	Denumirea -
	Data și locul apariției -
	Descriere -
	Materialul -
	Dimensiuni -
	Starea de conservare -
	Proveniența -
	Locul în muzeu -

Aceleași elemente vor cuprinde și fișele pentru medalii și sigilii.

Conservatorul își poate alcătui fișe și pentru alte genuri de obiecte (tapiserii, sculpturi)

Aceste fișe se vor ordona alfabetic, pe autori, cronologic în sertarele fișierului. Fișierele vor fi amplasate în locuri accesibile, pentru a putea fi consultate de specialiști atât din cadrul muzeului cât și din afară, aceștia din urmă după obținerea aprobărilor necesare. Fișierul oferă avantajul specialistului de a-și face mult mai ușor o imagine a întregului patrimoniu pe structuri morfologice, iar cu ajutorul fișei, obiectul poate fi lesne identificat și regăsit în depozit. În acest fel se elimină folosirea în permanență a registrelor de inventar care, pe lângă faptul că nu conțin toate datele necesare este incomod și se și deteriorează, ori este știut că acesta trebuie să aibă o durată mare de funcționare.

Un alt inconvenient pe care fișierul îl elimină este acela că la organizarea unei expoziții temporare nu mai sunt manipulate în mod inutil obiecte de patrimoniu fără a se ști exact dacă acestea vor necesare sau nu. Folosind fișierul se elimină operațiile de manipulare a pieselor de patrimoniu, care oricât ar fi atent executate, poate și uneori chiar duce la apariția unor deteriorări fizice și chimice.

Un alt avantaj este acela că fișierul îl ajută pe conservator să stabilească problema compatibilității condițiilor de expunere sau de iluminare cu securitatea obiectelor, asigurarea sănătății lor muzeale pe o cale nu succesivă, ci concomitentă.

Totodată, prin oferirea imaginii de ansamblu a întregului patrimoniu existent, se dă posibilitatea muzeografilor de a studia și de apune în valoare prin diferite forme (expoziții, sesiuni de comunicări ș.a.) și a altor valori în afară de cele expuse permanent.

Rezultatele cercetării constituie o sursă de informații pertinente și în timp capătă valoare de document științific incontestabil, contribuind la dezvăluirea unor atribute și calități noi ale pieselor muzeale. Cu cât cercetarea este mai riguros realizată, mai completă, mai bogată și mai diversă, cu atât ea poate contribui la înțelegerea importanței obiectului și poate facilita punerea sa cât mai rapid în circuitul muzeal. Numai așa valorile latente,

virtuale se transformă în valori reale, utile, altfel obiecte valoroase riscă să rămână o masă inertă.

Doresc să subliniez încă o dată că fișierul de depozit este rod al colaborării muzeograf - conservator, instrument de lucru care-i ajută, prin informațiile deținute, la diversitatea activității pe care aceștia o desfășoară.

Prin realizarea acestui fișier, atât de necesar instrument de lucru, am încercat să aduc în atenție colaborarea ce trebuie să existe între conservator și muzeograf. Cred că este timpul ca și conservatorul să fie integrat în activitatea științifică a muzeului, să-i fie și lui recunoscut rolul în organizarea și desfășurarea activității cultural-științifice.

Întrucât muzeograful, pe lângă activitatea de prezentare a muzeului o are și pe aceea de cercetare și documentare în biblioteci și arhive, conservatorul trebuie să se instruiască în așa fel (ceea ce înseamnă și pentru el cercetare și documentare), încât în orice moment să poată da relații despre un obiect și să poată aprecia valoarea acestuia. Numai cunoscând importanța adevărată a obiectului de patrimoniu, acesta va ști să-l prețuiască, să-i acorde atenția cuvenită în activitatea de păstrare și conservare. Cele două activități, de conservare și de cercetare nu mai trebuie privite și analizate separat, iar conservatorul să fie privit ca fiind persoana ce se ocupă doar de gestiune și de curățenie. Colaborarea perfectă între muzeograf și conservator se reflectă foarte bine în activitatea muzeului, dar mai ales în respectarea normelor de conservare, fapt ce se răsfrânge asupra asigurării condițiilor de prelungire a vieții obiectelor de patrimoniu, de păstrare și de ocrotire ale acestora.

În întreaga activitate nu trebuie uitat că prin munca desfășurată, muzeul pune în contact trecutul cu prezentul, pe cei ce au fost cu cei care sunt, relevând valorile create pentru întreaga umanitate.

Dacă la începutul comunicării am menționat preocuparea privind înființarea de muzee, cred că se cuvine să-i amintim și pe cei ce au contribuit la realizarea lor, evocându-i pe Gheorghe Asachi, maiorul Papassoglu, Alexandru Odobescu, Mihail Kogălniceanu, Panaiteanu - Bardasare și alții care au adunat valori materiale și spirituale incontestabile, depunându-le în aceste temple sacre, pentru a rămâne peste ani mărturii ale istoriei noastre.

Făcând din nou o paralelă între activitatea de cercetare și cunoaștere a patrimoniului și cea de conservare, consider că numai prin cunoașterea și aprecierea valorii reale a obiectelor de patrimoniu, sporește și interesul în păstrarea și conservarea acestora, iar pentru realizarea lor fișierul de depozit răspunde cu fidelitate condițiilor impuse de cerințele actuale.

Bibliografie:

1. Colecția “*Revista muzeelor și monumentelor*”.